

ΚΥΨΕΛΗ

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΤΡΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

προπληρωτέα

Ἐν Ἑλλάδι. Δρ. ν. 6.

Ἐν τῷ ἑξωτερικῷ φρ. χρ. . . . 40

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΤῆς

ΘΩΩΝ ΠΕΝΤΖΟΣ

ΕΤΟΣ Γ'.—ΦΤΑΛ. 15.

ΑΡΙΘΜΟΣ 39.

Ἐν Ζακύνθῳ τῇ 40 Ἰουνίου 1886

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΠΟΜΟΝΗΣ

Αἱ βραχεῖαι αὐταὶ σημειώσεις, ἅς περὶ τοῦ ἀγωνιστοῦ ἡ Διονυσίου Πομόνη γράφομεν, εἶνε τῇ βάσει τῶν ἐπισήμων ἐγγράφων, σωζομένων παρὰ τῷ υἱῷ τοῦ αἰδίδιμου ἀγωνιστοῦ, κυρίῳ Ἰωάννῃ Πομόνῃ.

Ὁ αἰμίμηστος οὗτος ἀγωνιστὴς γεννηθεὶς ἐν Ζακύνθῳ ἐκ Νικολάου Πομόνη καὶ Μαρνέτας Μαγδαλινού, ἐβαπτίσθη τῇ 2 Μαΐου τοῦ ἔτους 1798. Παιδιόθεν ἠγάπησε τὴν ἐλευθερίαν, διδάνδρωθεὶς, πάσῃ δυνάμει, συνετέλεσε εἰς τὴν ἐπανάστασιν καὶ εἰργάσθη καὶ αὐτὸς ὅπως παύσῃ ἡ τῶν δούλων ἀδελφῶν τυραννία. Δὲν ὤρμησεν εἰς τὴν ἐπανάστασιν μόνος, ἀλλὰ γινόμενος ἀρχηγὸς ἰκανῶν ἀνδρῶν, οὓς διετέρει ἰδίαις δαπάναις, εὗρέθη εἰς διαφόρους μάχας, διαμαχόμενος ἔρωμένως. Παρευρέθη τῷ 1821 εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Τριπολιτσᾶς καὶ, τῷ 1823, εἰς τὴν τῶν Πατρῶν. Εἰς διαφόρους ἄλλας μάχας ἔτι παρευρέθη. Εἰς τὴν πολιορκίαν τοῦ Νεοκάστρου ἐπολέμησε μετὰ τῶν στρατιωτῶν του καὶ ἐνωθεὶς ἀκολούθως μετὰ τῶν λοιπῶν Ἐπτανησιῶν, διέμεινε μέχρι τῆς ἀλώσεως τοῦ φρουρίου, «λαμβάνων μέρος μετὰ προθυμίας καὶ γενναιότητος καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς πολιορκίας εἰς ὅλους τοὺς ἀγῶνας», ὡς ὁ

Γεώργιος Γ. Κοζάκης Τυπάλδος πιστοποιεῖ τῇ 15 Ἰαννουαρίου τοῦ ἔτους 1845.

Ἐκ πάντων τῶν ἐγγράφων πιστότατα δημοσιεύομεν ὀλόκληρον τὸ ἐξῆς τοῦ αἰδίδιμου Μαυροκορδάτου: «Ὁ ἐπιφέρων τὸ παρὸν κύριος Διονύσιος Πομόνης Ζακύνθιος, ἀπ' ἀρχῆς τοῦ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγῶνος, ἐξεληθὼν ἐκ τῆς Πατρίδος του μὲ ἰκανοὺς ἀνθρώπους καὶ διαβάς εἰς Πελοπόννησον, παρέμεινε ἐκεῖ μαχόμενος ἰκανοὺς μῆνας καὶ ἀναπληρῶν ἐξ ἰδίων ὅλα τῶν ἀνθρώπων του τὰ ἐξοδα. Πολεμήσας δὲ γενναίως καὶ ἀνδραγαθήσας εἰς διαφόρους μάχας, πληρωθεὶς, μετέβη εἰς τὴν πατρίδα του, ὅπου ἰατρευθεὶς ἐκ τῆς πληγῆς, δὲν ὑπέφερε νὰ εὗρίσκειται μακρὰν τοῦ ἀγῶνος, ἀλλὰ καταφρονήσας καὶ ζημίας χρηματικᾶς καὶ ἄλλας δυσκολίας, διέβη πάλιν εἰς Πελοπόννησον καὶ μετὰ ταῦτα εἰς Μεσολόγγιον μὲ τοὺς ἀνθρώπους του, ἐν ᾧ ἐπολιορκεῖτο ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν, ὅπου καὶ παρευρέθη εἰς τὴν ἐφοδὸν τῆς λαμπρᾶς ἡμέρας τῶν 25 Σεπτεμβρίου καὶ ἠνδραγαθήσασε.»

«Διὰ ταῦτα τῷ δίδεται τὸ παρὸν εἰς ἐνδειξιν, ὅπως ὑπερτιμήσῃ αὐτὸν ἐν καιρῷ ἀξίως τῶν ἐκδουλεύσεών του.»

Ἐτῇ 6' Μαρτίου 1823, ἐν Μεσολογγίῳ

«Α. Μαυροκορδάτος.»

Τὸ ὑπουργεῖον τῶν πολιτικῶν, ὡς τότε ἐλέγετο, ἔκαμε, δι' ἐγγράφου αὐτοῦ, ὑφ' ἡμερομηνίαν 18 Ἰουνίου τοῦ ἔτους 1833 ἐκ Τριπολιτσᾶς, γνωστὸν τῷ Πομόνῃ, ὅτι «ἡ Διοικήσις χάριν εὐγνωμοσύνης διὰ τὰς πειραστάς πρὸς τὴν πατρίδα ἐκδουλεύσεις σου, τὸν προεβίβασε εἰς τὸν βαθμὸν τῆς Ταξιάρχιας.»

«Τὸ ὑπουργεῖον τοῦτο, —λέγει αὐτῷ τὸ ἐγγράφον, —ἐνῶ σὲ συγχαίρει διὰ τὸν κατ' ἀξίαν προβιβασμὸν σου, ἔχει χρηστάς ἐλπίδας ὅτι ἡ ἐκ μέρους τῆς διοικήσεως τιμὴ αὐτῆ θέλει ἐξάψῃ εἰς τὴν ψυχὴν σου θεῖον ὑπὲρ τῆς πατρίδος ζῆλον εἰς περισσοτέρας ἐκδουλεύσεις.» Τὸ ἐγγράφον τοῦτο φέρει καὶ τὴν ὑπογραφήν τοῦ αἰοδύμου Χρ. Περραιβοῦ.

Ὅτε τῆ 18 Σεπτεμβρίου 1835 ἡ Ἑλλάς ὀρθῶς σκεφθεῖσα συνέστησε τὰ ἀριστεία διὰ τοῦς «μεθεξάντας τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἠρωϊκοῦ ἀγῶνος», ὁ Πομόνης ἔλαβε τὸ γαλκόν.

Ἐπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας τῶν δούλων ἀδελφῶν «ἐδαπάνησε σχεδὸν ὅλην τὴν περιουσίαν καὶ ἀφῆσε πολυάριθμον οἰκογένειαν συγκειμένην ἀπὸ ἐπτὰ τέκνα ἔξ ἄρρενα καὶ ἓν θῆλυ εἰς ἐσχάτην πενίαν», ὡς πιστοποιεῖ ἐγγράφον φέρον ὑπογραφήν ἀξιολύτων πολιτῶν. Ἀπεβίωσε δὲ ἐν Ζακύνθῳ τῆ 13 Ἰουνίου τοῦ ἔτους 1854, πολὺ πτωχῶς, ὡς δυστυχῶς ἀπεβίωσαν οἱ πλείστοι ἀγωνισταί!

Ἰψηλὸς ἦτο τὸ ἀνάστημα, τολμηρὸς, εὐρωστος, ρωμαλέος, γενναῖος, φιλοτιμώτατος καὶ τὰ μάλιστα φιλόπατρις. Καὶ ὁ ἀγωνιστὴς οὗτος εἶνε μεταξὺ τῶν πολυαριθμῶν ἐκείνων Ἑπτανήσιων, οἵτινες, περιφρονησάντες τὴν ἡσυχίαν τοῦ βίου, εἰς τοὺς μεγίστους κινδύνους ὑπὲρ Πίστεως καὶ Πατρίδος ἐνεβάλλοντο.

Σ. ΔΕ ΒΙΑΖΗΣ.

ΜΙΧΑΗΛ ΑΓΓΕΛΟΣ

(συνέχ. ἴδε φυλ. 35)

Ἡ τοῦ Μ. Ἀγγέλου εὐτυχία ὑπῆρξε βραχεία· εἶχεν ἐπιχειρήσει ἔργα τινὰ γλυπτικῆς ἀτινα εἰσέτι σώζονται ὡς πολύτιμα λείψανα

τὴν Κενταυρομαχίαν, μίαν Παρθένον καὶ τὸν ἀνδριάντα τοῦ Ἡρακλείου, ὅτε Λαυρεντίος ὁ μεγαλοπρεπὴς ὑπὸ μυστηριώδους νόσου προσβληθεὶς ἐτελεύτησεν. Αἱ τέχναι καὶ τὰ γράμματα ἀπώλεσαν ἐν αὐτῷ τὸν Μαικήναντων, καὶ ὁ Μ. Ἀγγέλος τὸν φίλον του, οὕτως ὡστε ὑπὸ θαυμάτης πικρίας καταβληθεὶς πρὸς τὸν πατέρα ἐπανήλθε βλέπων τὰς προσδοκίας του ματαιωθείσας μόνον δεκαοκταετῆς τὴν ἡλικίαν. Ὁ Πέτρος τῶν Μεδίκων διάδοχος τοῦ Λαυρεντίου, καίτοι ἐφαίνετο ὀλίγον νὰ προστατεύῃ τοὺς τεχνίτας φίλους τοῦ πατρὸς του, οὐχ ἦττον ἐκάλεσεν ἡμέραν τινα εἰς τὴν Αὐλὴν τὸν Μ. Ἀγγέλον, καὶ τῷ εἶπε:—Θέλω νὰ μοι ποιήσῃς γίγαντα ἐξ ἀπροσδοκίτου ὑψούμενον καὶ ὑπερέχοντα καθ' ὅλην τὴν κεφαλὴν τὰς κρόσσας τῶν ἀνακτόρων. Ὁ πατὴρ μου σὲ εἶχεν ἀποδείξει γλύπτην του, καὶ ἡ εὐφροσύνη σου δὲν πρέπει νὰ φανῇ ὑποδεστέρα τοσοῦτου καθήκοντος. Ὑπάγει καὶ ἀρχοῦ τὸ ἔργον.— Ἐκ τίνος ὕλης θέλετε τοῦτον τὸν ἀνδριάντα;—Θέλεις εὐρὴ εἰς τὸν περίβολον ὑπάρχουσι τρεῖς πόδες χιόνος.—Καλῶς, ἀπεκρίθη ὁ τεχνίτης δυσμενῶς, εἰμὶ εἰς τὰς διαταγὰς σας, ὡς ἤμην καὶ εἰς ἐκείνας τοῦ πατρὸς σας, ἀλλ' οὕτως παραγγέλων μοι ἄγαλμα, προσέτιμα τὸ μάρμαρον τῆς χιόνος.— Καὶ ἀποχωρῶν προσέθηκε τοιοῦτον μνημεῖον καλῶς σοὶ ἀρμόζει, καὶ τὸ μεγαλεῖον σου θὰ διαρκέσῃ καθὼς ἐκείνο. Ἐξεπλήρωσεν ὁ μωμὴς μετὰ πάσης ἀκριβείας τὴν τοῦ ἡγεμόνος παραγγελίαν, καὶ ἀποπερατώσας τὸν κολοσσόν, πρὶν ἢ ἀκτίς ἡλίου τὸν διαλύσῃ, ἀπεσύρθη εἰς θαλαμίσκον τῆς μονῆς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἐνθα διῆγεν ἡμέρας πενήμιους θρηνῶν ἐπὶ τῇ τοῦ εὐεργέτου αὐτοῦ ἀπολείᾳ.

Ἐν τῇ μεμονωμένῃ καὶ αὐστηρᾷ ἐκείνῃ διαμονῇ περιστοιχόμενος ἐκ τῶν πτωμάτων ἀτινα ἐκείσε ἐφέροντο ἐξ ἑνὸς νοσοκομείου τοῦ κοινοβίου, ὁ Μ. Ἀγγέλος εἰς τὴν λάμπιν δαδὸς ἐπέδωκε εἰς τὴν σπουδὴν τῆς ἀνατομίας καὶ σφίγγων τὸ γλυφεῖον ἡρώτα τοῦς μωμῶνας, ἐμελέτα τὰς ἰνας, παρετήρει τὸν ἀνθρώπινον σκελετόν. Πρῶτον ἀποτελεσματῶν διανυκτερεύσεων αὐτοῦ ὑπῆρξε ξύλινος Ἐσταυρωμένος ὃν ἐδωρήσατο πρὸς τὸν τοῦ μοναστηρίου Ἱερούμενον ὅστις τῷ εἶχε παραχωρήσει ἄσυλον ἐν ᾧ ἠδύνατο νὰ ἐργάζεται ἡσυχῶς καὶ νὰ ὑπεκφυγῇ τὸ αἶσχος καὶ

τὴν ζημίαν ἐκείνης τῆς ἐποχῆς. Μετὰ ταῦτα ἤρχισαν αἱ περιόδου αὐτοῦ εἰς Ἑυστίας εἰς Βονωνίας καὶ ἐκ Βονωνίας εἰς Ρώμην. Ἐν Ἑυστίας εὐρέθη ἄνευ χρημάτων καὶ ἔργου. Ἐν Βονωνία ἐπεκράτει νόμος ἐπαναγκάσων τοὺς ξένους νὰ φέρωσι ἐπὶ τοῦ ὄνυχος τοῦ ἀντιχειροῦ τύπον ἐρυθροῦ κηροῦ ἐν τῇ ἀγνοίᾳ τοιοῦτου νόμου ὁ Μ. Ἀγγέλος ἐφυλακίσθη καὶ κατεδικάσθη εἰς ζηνίαν 50 λιρῶν ἀλλὰ ὁ Ἰωάννης Φραγκίτσκος Ἀλδοβράνδρος ἐπροστάτευσε τὸν νέον ξένον, ἐνήργησε νὰ ἀκυρωθῇ ἡ ἀπόφασις καὶ φιλοφρόνως ἐφιλοξήνησεν αὐτόν. Κατὰ τὸ ἐσπέρας ἀνεγίνωσκε τὸν Δάντην καὶ τὸν Πιτράρχην καὶ τὴν ἡμέραν κατεγίνετο εἰς τὰ ἔργα ἅτινα ἡ εὐνοία τοῦ προστάτου αὐτοῦ τῷ εἶχε προμηθεύσει. Τότε ἐποίησε διὰ τὸν θωμὸν τοῦ Ἀγ. Δομνίκου ἐν τῇ φερωνύμῳ ἐκκλησίᾳ δύο μικρὰ ἀγάλματα, τὰ τοῦ Ἀγ. Πετρονίου καὶ Ἀγγέλου γονυπετοῦς πλείστης ὄσης γλυκύτητος καὶ χάριτος ταῦτα τοσοῦτον ἦσαν ὥστε γλύπτης τις ἐκ φθόνου κινούμενος ἠπειλήσεν νὰ τὸν δολοφονήσῃ τὸ τῶν ἀντιπάλων μίσος ἠῦξεν ἀναλόγως τῆς τοῦ τεχνίτου εὐφροσύνης ἐν Φλωρεντία ἐκονδύλισθη καὶ ἐν Βονωνία ἐπλήχθη δι' ἐχειριδίου.

Δὲν ἐβράδυνε τὴν αὐτοῦ ἐπάνοδον εἰς Φλωρεντίαν ἐνθα, ὡς λέγεται, ἐποίησε μικρὸν τινα Ἀγ. Ἰωάννην καὶ Ἐρωτα κοιμώμενον, πρὸς ὃν ὁ κάτοχος αὐτοῦ ἔθραυσε βραχίονα ὅπως ἐκληροθῇ ὡς ἔργον τῆς ἀρχαιότητος· εἰς δὲ καρδιάλιος τοιοῦτρόπως ἀπατηθεὶς ἐμέτρησε δι' αὐτὸν διακόσια σκούδα. Ὁ Μ. Ἀγγέλος διηγῆθη τυχαίως πρὸς φίλον τοῦ καρδιανάλιου ὅτι ἐκείνο ἦτον ἔργον αὐτοῦ καὶ ὁ καρδιανάλιος θαυμάζων τὴν ἱκανότητα τοῦ τεχνίτου τὸν προέτρεψε νὰ τὸν συναδεύσῃ εἰς Ρώμην ἐνθα δὲν ἤθελον λείψει αὐτῷ περιστασεις ἵνα ἐργάζηται καὶ ἀποκτήσῃ δόξαν. Ὁ τεχνίτης πεισθεὶς τοῖς λόγοις αὐτοῦ ἐπαρεῦθη εἰς τὴν μεγάλην ἐκείνην Μητρόπολιν ἐν ᾗ ἀφθονοῦ τῷ ἐδόθησαν παραγγελίαι καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκλείσθη. Πρῶτον ἔργον αὐτοῦ ὑπῆρξεν ὁ Βάκχος τοῦς πινακοθήκης ἐν Φλωρεντία. Ὁ θεὸς εἶνε ἐστεμμένους κληματίδων φαεινὸς ἐστὶ τὸ πρόσωπον, οἱ ὀφθαλμοὶ ἐκ τῆς μέθης συνεσιασμένοι· στρέφεται μετ' ἀπληστίας εἰς ποτήριον ὅπερ κρατεῖ διὰ τῆς δεξιᾶς καὶ φαίνεται μὴ ἐντραχυνῶν ὅ, τι συμβαίνει περὶ αὐτοῦ, ἐπειδὴ χαρῖς σατυρικός ὀλίγον κατ' ὀλίγον ραγίζει

ὄριμον βότρυον ὃν ὁ θεὸς τῶν μεθύσων κρατεῖ διὰ τῆς ἀριστερᾶς.

Μετὰ ταῦτα κατὰ παραγγελίαν τοῦ καρδιανάλιου τοῦ S. Denil ἐποίησε τὸ σύμπλεγμα τῆς εὐσπλαγγίας ὅπερ ἤρεσε τοσοῦτον ὥστε ὁ Vasari δὲν εὐρίσκει καταλλήλους λέξεις πρὸς ἔπαινον αὐτοῦ. Κατὰ τὴν τῶν ἐπιστημῶνων γνώμην οὔτε ἀρχαῖοι οὔτε νεώτεροι ἀνέβησαν ποτὲ εἰς τοιοῦτον ὕψος εἰς τὸ ἰδανικὸν τῆς τέχνης, οὔτε τὸ μάρμαρον μετὰ τοσαύτης ἐπιδειξίτητος ποτὲ κατεργάσθη. Πολλοὶ ἡμέραν τινα ἐθαύμαζον τὸ ἔργον τοῦτο μεταξὺ δὲ αὐτῶν παρεύρισκετο καὶ ὁ τεχνίτης. Ἦκουσε δὲ οὗτο: ξένον λέγοντα πρὸς φίλον του.—Ἠξέυρεις τίνας ἐστὶ τοῦτο τὸ σύμπλεγμα; τοῦ Robbo ἐκ Μεδιολάνων—καὶ ὁ Μ. Ἀγγέλος ἀπήντησεν ὄφειλον ἐγὼ νὰ χαραξῶ τὸ ὄνομά μου. Τὸ ρηθὲν ἄγαλμα ἦτο τὸ δεύτερον ἔργον τοῦ γλύπτου ἐν Φλωρεντία, ὅθεν ἡ ἐρώτησις τοῦ ξένου ἦτον ἄξια συγγνώμης.

Ἐπανελθὼν εἰς Φλωρεντίαν διὰ ὑποθέσεις του ἐποίησεν ἄγαλμα κολοσσαίων τοῦ Βασιλέως Δαυὶδ· ἦτο μόνον εικοσιπενταετῆς καὶ ἦδη ἡ ὑψηλόφρων αὐτοῦ ψυχὴ δὲν ἀνέχετο οὐδεμίαν παρατήρησιν ἀτυχῆς ὁ τοιμῶν νὰ ἐπικρίνῃ τὰ ἔργα του· διὰ τὴν ὀργῆν τὸν κατέβαλλε καὶ περιπαίζων αὐτὸν τὸν ἐξητέλιξεν. Ὁ περιβόητος Soderini τοῦτα, ἐκ πείρας κατέγνω ὅτε εἶπε πρὸς τὸν Βωναρόττη ὅτι ἡ ρις τοῦ Δαυὶδ αὐτοῦ ἦτον ἐκωδηκυῖα· ἀλλὰ δεῖνόν οὐδὲν πρᾶγμα, ἀπήντησεν ὁ τεχνίτης, καὶ λαθὼν ἐν τῇ χειρὶ κόνιν ἔδωκε δύο ἢ τρεῖς σφρηλατήσεις χωρὶς νὰ ἐγγίσῃ τὸ ἄγαλμα ἀφίνων νὰ πέσῃ ἡ κόνις. Τοῦτο αὐτοῦ ποιήσαντος ὁ Soderini ἀπεκρίθη—λίαν καλῶς ἰδοὺ εἰς Δαυὶδ· σὺ τῷ ἀπέδωκας τὴν ζωὴν—Κύριε ὀφείλει αὐτὴν πρὸς Ὑμᾶς.

(ἔπειτα συνέχεια)

Φ. ΑΙ ΜΕΝΤΟΣ.

Ο ΚΑΤΑΣΚΟΠΟΣ

(ἐκ τῶν ἀπομνημονευμάτων ἀξιωματικοῦ τίνος τοῦ Οὐγγαρίκου πυροβολικοῦ).

(συνέχεια καὶ τέλος, ἴδε προηγ. φυλλ.)

Αὕτη γενομένη πυρῶπις, μὴ ἐσφίξε τὰ χεῖρα μὴ

δυνήθεσα να μοι εἶπῃ ἄλλο τι ἐν μέσῳ τῶν διηγε-
κῶν λυγμῶν εἰμὴ τὰς λέξεις ταύτας.

— Καὶ ἐγὼ! Παναγία Παρθένε!

Μετὰ ταῦτα ἀνεπήδησε καὶ τρέμουσα.

— Διὰ ἀγάπην Θεοῦ, εἶπεν, ἀπέλθετε, Αἰμιλίε,
ἀπέλθετε, ἐάν δὲν θέλετε νὰ με ἰδῆτε νεκρὰν ἐνταῦ-
θα. Δὲν ἤξευρετε ὅτι τὸ μεσονύκτιον ὄλοι μέλλον
νὰ ἀφαιρέσῃ τὰς προσωπίδας; Τότε εἴσθε χαμένοι.

— Ἦσυλάσατε, εἶναι καιρὸς. Μίαν μόνην λέξιν
εἰσέτι. Δυναίμαι νὰ ἐλπίσω νὰ σὲ ἀποκαλέσω ἰδιὴν μου;

— Ναί, ναί, ἔρχομαι μεθ' ὑμῶν, θέλω ἐγκατα-
λείψαι τὴν πατρίδα· ἀλλ' ἀπέλθετε πρὸς Θεοῦ!

— Πότε θέλομεν ἐπανιδεῖ!

— Ἄβριον τὸ μεσονύκτιον. Ἡ θαλαμηπόλος μου
θὰ σὰς περιεμῖνῃ εἰς τὴν εἰσοδὸν τῶν ὕδατων.

— Χαίρετε, λοιπὸν Ἀγγελικὴ μου! Πλήρης δὲ
χαρᾶς, ἐξῆλθεν τοῦ δωματίου, διελθὼν βραχέστεσι
βήμασι τὸ πλῆθος.

Ὀλίγα λεπτὰ ἔλλειπον ἀπὸ τὸ μεσονύκτιον. Ἡ-
μῖν δύο βήματα ἀπὸ τῆς θύρας, ὅτε συννητήθη μετ'
ἄλλου προσωπιδοφόρου ὡς Ἰδάλγος, εἰς τὸν ὅποιον
παρευθὺς ἀνεγνώρισεν τὸν ἀντίπαλόν μου τῆς πε-
ρελλοῦσης; νυκτός, τὸν ἔραστήν τῆς Ἀγγελικῆς,
τὸν μαρκέσιον Π... Μὲ ἐσταμάτησε λέγων μου
εἰρωνικῶς:

— Διάτανε! δὲν φεύγετε. Προσωπιδοφορεῖτε ὅσον
θέλετε· ἀλλ' ἀναγνωρίζω καλῶς τὸν φίλον Γρίττην.

— Λοιπὸν, ἐχὼ εἶμαι;

— Δὲν θέλω εἰμὴ νὰ σὲ χαριετήσω. Περιεμῖνε δ-
λίγην, ἐντὸς δέκα λεπτῶν ὄλοι θέλομεν ἀφαιρέσει τὰς
προσωπίδας, καὶ πῶμεν μίαν φιᾶλην κκιπανίτου.

— Ἀρσέ με, παρευθὺς ἐπιστρέφω, ἀπεκρίθην,
προσπαθῶν νὰ ἐκφύγω.

— Περιεμῖνε μίαν στιγμὴν, καὶ θέλεις δικασκεδά-
σει. Πλήθος δὲ προσωπιδοφόρων με ἔκλεισε τὴν ὁδόν,
δι' ὅπερ σαφῶς ἐνόησα ὅτι ἀνεκαλύρθη.

Πραγματικῶς αὐθωρὸς ἐξῆλθεν τὸ πλῆθος φω-
νὴ κρᾶζουσα· κἀτῶ αἱ προσωπίδες! Πάντες ἀφίρρεσαν
τὰς προσωπίδας. Ἐγὼ ἐτήρησα τὴν ἐμὴν.

— Ἀρξίσεστέ τὴν καὶ σὺ καθῶς οἱ ἄλλοι, ἐκράυ-
γασον ὁ μαρκέσιος Π...

Προσέβησαν νὰ πλησιάσω τὴν θύραν, ἀλλ' οὗτος
ἤλθε κατ' ἐπάνω ἀπειλητικῶς λέγων μοι:

— Θέλεις νὰ ἀφαιρέσης τὴν προσωπίδα σου, ναὶ
ἢ ὄχι;

Πάντες δὲ ἐφαινονταί ἔτοιμοι νὰ ἐπιπέσωσι κατ'
ἐμοῦ.

Ἡμῖν χαμένοι!

Τὴν στιγμὴν ταύτην εἰσῆλθεν ὑπέρτης φέρων
ὑπερμεγέθη δίσκον πλήρη ποτηρίων τζαίου. Ἐν αὐ-

τῷ εἶδε τὴν μόνην μου σωτηρίαν. Τὸν ὠθῶ, ρίπτω
κατὰ γῆς ἅπαντα τὰ ποτὰ ἐπὶ τοῦ πλῆθους, καὶ
πηδήσα; μεθ' ὅλης; τῆς δυνάμεώς μου μέχρι τῆς
θύρας, κατέβην τὰς κλιμακκας. Πάντες ὄρμησαν ὁ-
πισθὲν μου, πλὴν ἐγὼ ἀμυνόμενος ὡς λέων, καὶ ἀπο-
φεύγων τὰς πλήξεις των, τινὰς μέλιτα ρίψας κατὰ
γῆς, ἐφθασα μέχρι τῆς θύρας, ἣν εἶρον κεκλεισμένην
Ἀπελιπσθεῖς, ἐστράφη πρὸς τὸ ἄλλο μέρος, πάντοτε
καταδιωκόμενος ὑπὸ τοῦ μανιώδους πλῆθους, τῶν ὑ-
περπετῶν καὶ δούλων, καὶ ἠδυνήθη νὰ φθάσω εἰς σκο-
τεινὸν τινα διάδρομον δι' οὗ εὐρέθην εἰς τὴν θύραν τοῦ
ὑδάτος, ἣτις εὐτυχῶς ἦτο ἀνοικτὴ, χωρὶς δὲ νὰ σκε-
φθῶ κἢ στιγμὴν ἐρρίφην εἰς τὸ ὕδωρ, μετὰ πολ-
λῶν δὲ προσπαθειῶν ἠδυνήθη νὰ φθάσω εἰς τὴν
ἀπέναντι ὄθνην. Ἐβῶθην! Καίτοι τρέμων ἔνεκα τοῦ
ψύχους, καὶ κειμηκῶς τοῦ κόπου, ἤρχισα νὰ τρέ-
χω ὥσπερ δαιμονιακῶς μέχρις οὗ κατώφθουσα νὰ
φθάσω ἐπὶ τέλους τὴν οἰκίαν τοῦ φίλου Γεντίλε ὁ-
που ἐρρίφην ἐπὶ τινος ἔδρας.

VII

— Θεέ μου! ἀνέκραξεν ὁ Γεντίλες ἀναπηδήσας
τοῦ θρανίου του, τί συνέβη; Ὁμίλησον σὲ παρακα-
λῶ, πῶς κατήντησες τοιουτοτρόπως;

Δὲν ἤμην ἐν καταστάσει νὰ τῷ ἀπαντήσω μετ' ὁ-
λίγας δὲ στιγμᾶς ἀπώλεσα τὰς αισθησίας μου.

Μετὰ τινα καιρὸν συνελθὼν εἰς ἐμαυτὸν εὐρέθην
ἐπὶ τῆς κλίνης, πλησίον μου ἱσταμένον τοῦ φίλου
μου, ὅστις με περιποιοῖτο μετ' ἀδελφικῆς ἀγάπης.
Ἰδὼν με ὀλίγον συνελθόντα με εἶπον.

— Χάρτι θεῖς συνῆλθες; ἀλλ' ὅποιον φῶδον μοῦ
ἐνεποίησας, Θεέ μου! εὐθὺς ἐσυλλογίσθη ὅτι θὰ ἔ-
πραξες μεγάλην τινὰ ἀφροσύνην εἰς τὸν χορὸν· σὲ τὸ
εἶπον ἐγὼ, ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ ὑπάγῃς. Τὸν ἐπιληροφώ-
ρησα ἀκριβῶς περὶ τῶν διατρεχάντων, οὗτος δὲ με εἶπεν:

— Βλέπεις, ὅτι εἶσαι μωρός; Ἀρκεῖ! Ἡ δύνατο
νὰ τελειώσῃ χειροτέρα.

— Τὸ πιστεύω.

— Τώρα ἀνάγκην ἔχει ἡσύχιας. Μείνε ἐντοσούτῃ
ἐνταῦθα, θέλω δὲ στείλει πιστὸν τινα ὑπέρτην μου
νὰ φέρῃ ἄλλα ἐνδύματα.

— Ω! εὐχαριστῶ, καλέ μου φίλε, ἀλλὰ προτοῦ
ἐξημερώσῃ ἐπιστρέφω εἰς τὴν οἰκίαν μου.

Οὕτω δὲ ἔπραξα.

Τὴν ἀκόλουθον ἑσπέραν δὲν ἤθελα νὰ λεγῶ εἰς
τὴν συνέντευξίν μου μετὰ τῆς Ἀγγελικῆς, διὸ πα-
ρεκάλεσα τὸν Φραγκίσκον νὰ με φέρῃ διὰ τῆς γον-
δόλας τοῦ πλησίον τοῦ παλατίου. Ἦτο νύξ, σκο-
τεινὴ καὶ τρικυμιώδης, πολλὰκις δὲ διεκινδυνεύσαμεν

νὰ βυθισθῶμεν. Ἐπὶ τέλους, θεοῦ θέλοντος, καὶ ἔνεκα
τοῦ Πάτερ ἡμῶν καὶ τοῦ σημείου τοῦ σταυροῦ ἀ-
φῆχθημεν ἀπέναντι τοῦ παλατίου, ὅπου ἀπεβίβασθη-
μεν μετὰ προσοχῆς. Ἐκεῖ εἶδον ἱσταμένον ἀνθρώπον
τινα τεταλιγμένον ἐντὸς μελανοῦ μανδύου, στριζόμε-
νον εἰς τὸν τοίχον δὲν ἐδῶσα προσοχὴν, ἀλλ' εἰσελ-
θὼν εἰς τὸν πυλῶνα ἀνέβην τὰς κλιμακκας. Διὰ ση-
μείου τινος ἐνεφανίσθη ἡ θεραπεικὴς ἥτις με ὠδή-
γησεν εἰς τὰ δωμάτια τῆς κυρίας τῆς.

Ἡ Ἀγγελικὴ ἐκάθητο ἐπὶ ἀνακλιντροῦ, μόλις δὲ
με εἶδεν ἔτεινε πρὸς με περιπαθῶς τὴν χεῖρα, λέγου-
σά μοι μετὰ πικροῦ μειδιήματος:

— Ἄ! εἴσθε σὰς Αἰμιλίε; Δὲν σὰς περιεμῖνε τῇ
ἀληθείᾳ μετὰ τὴν τρομερὰν καταστροφήν τῆς παρελ-
θούσης ἑσπέρας, ἃς ἦγε δοξασιμῶς ὁ Θεὸς ὅτι δὲν ἠ-
κολούθησεν χειρότερον π. Βέβαια ἡ Παναγία Θεο-
τόκος ἦν παρεκάλεσα μεθ' ὅλης καρδίας, σὰς ἐβοήθη-
σεν. Ἄλλ' εἴσθε ἀσθενής, Αἰμιλίε, πῶς εἴσθε ὠχρός!

— Δὲν εἶναι τίποτε, Ἀγγελικὴ μου, μόνον περὶ
ὑμῶν ἐροδοῦμαι. Ἐλάβατε ἰσως καμμίαν δυσἀρέ-
σαιαν ἐξ αἰτίας μου;

— Ὁ κόμης Μ... καὶ ὁ Μαρκέσιος Π... ἤλθον
σήμερον ἐνταῦθα ἐπιμένοντες ὅπως δώσω τὴν συγκα-
τάθεσιν μου διὰ τὸ προσεδιοχθὲν συνοικέσιον· ἀλλ'
ἐγὼ ἔμεινα σιτήρ, αὐτοὶ δὲ ἀπεμακρόνησαν μετὰ
τῆς ἀπειλῆς εἰς τὰ χεῖλη καὶ τὴν ὀργὴν εἰς τὴν καρ-
διαν... ἀλλὰ τί με μέλει περὶ αὐτῶν; Παρηγορία
μου εἶναι νὰ σὰς θιλέπω.

— Ἀγγελικὴ μου ὅποιοι γλυκεῖς λόγοι!

— Αἰμιλίε μου!...

Μετὰ τινὰς στιγμᾶς ἤρχισαμεν νὰ ὀμιλοῦμεν περὶ
τῆς συνενώσεως καὶ ἀναχωρήσεώς μας, μετὰ ταῦτα
κατελείφθημεν ἐκ νέου εἰς γλυκεῖαν ἔκστασιν. Ἐγεί-
ρας τοῦ; ὀφθαλμοῦς πρὸς τὸν οὐρανόν, τρόπον τινα ὁ-
πως εὐχαριστήσω διὰ τοιαύτην ἀνέλπιστον εὐδαιμο-
νίαν, εἶδον κρεμαμένην ἐπὶ τοῦ τοίχου εἰκόνα τινά.
Μόλις τὴν εἶδον ἀνέκραξα ἐντροπῶς καὶ πηδῶν ἐπὶ
τῶν ποδῶν μου.

— Θεέ μου!

— Τί ἔχεις; ἐφώνησεν ἡ Ἀγγελικὴ περιφροσ.

— Ἡ εἰκὼν αὕτη! Τίνος εἶναι ἡ εἰκὼν αὕτη;

— Εἶναι ἡ εἰκὼν τοῦ θανόντος συζύγου μου,
τοῦ μαρκεσίου Ἡρακλέους Μ...

— Τοῦ συζύγου σας!

Ἠσθάνθη ἀνατροπέμενον ὄλον τὸ αἶμα ἀναγνωρι-
σας ἐν τῇ εἰκόνι ταύτῃ τὸν τρομερὸν ἐκείνον κατὰ-
σκοπον, ὅστις τοσοῦτον με κατεδῶκε διαρκούσης τῆς
τελευταίας ἐπιστρατείας. Δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀνθῆξω
εἰς τὴν θέαν τῆς τρομερᾶς ἐκείνης ἐμφανίσεως, ἣ-
τις προῆξεν εἰς ἐμὲ ὅτι ἡ σικὰ τοῦ Βάγκου

εἰς τὸν Μάκθεβ. Ἀπελιπσμένος ἀνέκραξα·

— Θεέ μου! Δὲν ἐπληρώθη εἰσέτι τὸ μέτρον τῶν
δυστυχιῶν μου; — καὶ ἔπεσα εἰς τοὺς ποδάς τῆς
Ἀγγελικῆς.

— Ἀλλὰ δι' ἀγάπην Θεοῦ, τί ἔχεις λοιπὸν Αἰ-
μιλίε;

— Τί ἔχω; Ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὁ σύζυγός σας,
πολλὰκις ἐπάλασε μετ' ἐμοῦ διαρκούσης τῆς τελευ-
ταίας ἐκστρατείας, ἀπώλεσε δὲ τὴν ζωὴν ἐξ αἰ-
τίας μου ἐν τῇ καιομένῃ ἀβύσσῳ πυρκαϊῆς.

Ἡ Ἀγγελικὴ ἐξέβαλλε κραυγὴν, καὶ ἔπεσεν ἀ-
ναίσθητος. Ἐγὼ ἐφυγον, ὡς καταδιωκόμενος ὑπὸ ὑ-
περφυσικῆς ὀπτάσεως, καὶ ἐξῶ ἔμαυτοῦ, ἐρρίφην
πρὸς τὴν θύραν τοῦ ὑδάτος.

Φθὰς ἐκεῖ, καίτοι ἡ νύξ ἦτο σκοτεινοτάτη, μόλον
τοῦτο ἠδυνήθη νὰ παρατηρήσω εἰς τὸ φῶς φανοῦ
τινος, ἀπέναντι τὸ ὄνομα τῆς ὁδοῦ καὶ τὸν ἀριθμὸν
τῆς οἰκίας, ἅτινα ἦσαν ἐπισημειωμένα, ἐὰν ἐνθυμῆσθε,
εἰς τὸ χαρτίον ὅπερ ἐρρίφη ἐπὶ τοῦ κόμητος Μ...
τὴν στιγμὴν τῆς κρατήσεώς του, καὶ τὸ ὅποιον ἐγὼ
ἔλαβε χαμῶθεν καὶ διετήρησεν εἰσέτι. Ἐζήτησα τὸν
γονδολιέρην μου—εἶχε γίνεαι ἄφαντος· τοῦθ' ὅπερ
ὑπεχρέωθην νὰ λάβω ἄλλον. Φθὰς εἰς τὴν οἰκίαν σχε-
δὸν παράφρον ἐκ τῆς λύπης καὶ κειμηκῶς ἔνεκα το-
σοῦταν συγκινήσεως, ἐρρίφην ἐνδεδυμένος ἐπὶ τῆς
κλίνης.

— Θεέ μου! Ὅποια τρομερὰ νύξ!

Τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν πολλὰ πρῶτ' ἔκρουσαν τὴν
θύραν μου. Ἦτο Φραγκίσκος ὁ γονδολιέρης μου ὅστις
τρέμων ὄλος, πλησιάζας μοι εἶπεν:

— Συγχαροῦσάτέ με, κύριε Αἰμιλίε, ὅτι δὲν σὰς
περιεμῖνε χθεῖς τὸ ἑσπέρας, ἀλλ' ὑπεχρέωθην νὰ
ἀναχωρήσω.

— Ὑπεχρέωθες; Καὶ παρὰ τίνος;

— Θὰ εἶδατε τὸν ἄνθρωπον ἐκείνον ὅστις ἵστατο
εἰς τὴν γωνίαν τῆς ὁδοῦ, περιτεταλιγμένος μελανὸν μαν-
δύαν. Μόλις εἰσῆλθατε εἰς τὸ παλάτιον, ἤκουσα ἐκ
τῆς ὁδοῦ ὀξυτάτον συριγμόν· παρευθὺς ἐπλησίασε
μία γόνδολα, ἐκ τῆς ὁποίας ἐπήδησαν ἐξῶ δύο ἄν-
δρες, οἵτινες ἐρρίφθησαν ἐν τῷ ἅμα εἰς τὴν ἰδιὴν
μου, με συνέλαβον, με ἔδεσαν καλῶς καὶ με ἐρρίψαν
εἰς τὸν πυλῶνα τῆς οἰκίας· δόσαντες μετὰ ταῦτα μέγα
λάκτισμα εἰς τὴν γόνδολαν τὴν ὄθησαν εἰς τὴν διώρυ-
γα. ἤρχισα φωνάζων βοήθειαν μεθ' ὅλης τῆς δυνά-
μεως τῶν πνευμένων μου· ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος με τὸν
μελανὸν μανδύαν πλησιάζας με, μοι εἶπε με κλει-
στοῦ τὸς ὀδόντας καὶ ἀρπάξων με ἀπὸ τοῦ λαμο-
δέτου μετὰ παραδόξου δυνάμεως.

— Ἐὰν δὲν σιωπήσης παρευθὺς, σὲ πῖγω! Αὐρι-
ον θέλεις εὐρεῖ τὴν γόνδολάν σου δεμένην ὑποκάτω

τῆς γεφύρας τοῦ Ριάλτου.

Ἐγὼ εἰσώπησα φοβούμενος μὴ πάθω τι χειρότερον, αὐτὸς δὲ μὲ ῥώτησε τότε, τίς ἦτο ὁ κύριος ἐκεῖνος, τὸν ὅποιον ὠδήγησα. Ἦμην ἐκτὸς ἑμαυτοῦ ἐκ τοῦ φόβου, ἐσυλλογίζομην τὴν σύζυγον καὶ τὰ τέκνα μου (συγχωρήσατέ με πρὸς Θεοῦ!) ἐπρόφερα τὸ ὄνομά σας. Μόλις ἐπρόφερα τοῦτο οὕτως ἐφώνησεν — Ἦμην ἐξέσθαι! καὶ λύσα με μὲ διέταξε νὰ ἀναχωρήσω ὅσον τάχιστα, ἐὰν ἠγάπων τὴν ζωὴν, καὶ χωρὶς νὰ στραφῶ ὀπίσω.

— Καλὰ Φραγκίσκα — ἀπήνησα μετὰ ἀδιαφορίας — τώρα δὲν με χρειάζεται πλέον ἄλλο. Ἔπαγε εἰς τὴν εὐχὴν τοῦ Θεοῦ.

— Ἀλλὰ, κύριε, δὲν εἶναι ὅλα ἀκόμη; ἔχω καὶ ἄλλο νὰ σοῦ εἶπω τρομερότερον!

— Τί εἶναι; ἐκράυασα ἀναπληθῆσας τῆς κλίνης ἐντρομος. Ὁμίλησε εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ!

— Τί; — ἐξηκολούθησεν ὁ Φραγκίσκος μετὰ δακρύων καὶ λυγμῶν... ἡ δυστυχισμένη Ἄγγελικὴ Μ... εὐρέθη σήμερον τὸ πρῶτ' φρονεμένη εἰς τὸ δωμάτιόν της.

— Παντοῦναμε Θεέ! ἐκράυασα μετὰ θρηϊάδους κοσυγῆς καὶ ἔπεσον ἀναίσθητος.

Ἦτο ἡ 15 Φεβρουαρίου 18....

Μόλις μετὰ δύο μῆνας τρομεροῦ νευρικοῦ πυρετοῦ ἠδυνήθη ὠραίαν τινὰ ἐκρινὴν ἡμέραν καθωραζιζομένην ὑπὸ τοῦ καθαρῦ τῆς Ἰταλίας ἡλίου, νὰ καταλείψω τὸ δωμάτιον, καὶ κάμω βραχύν τινα περίπατον. Ἦ πυρετώδης παραφροσύνη δὲν μὲ ἀρῆκεν ἐπὶ πολλὰς ἐβδομάδας, ὅτε δὲ ἀνέλαθον, μοι ἐφάνη ὡς ἀφυπνισθεὶς ἐκ μακροῦ ὕπνου πλήρους φρικωδῶν ὄνειρων, ἕτινα μοι εἶχον ἀρῆσει διὰ πολὺ καιρὸν τρομεράς ἐντυπώσεις.

Ὁ φίλος μου Γεντίλες σχεδὸν οὐδόλως ἀρῆκε τὸ προσκεφάλαιόν μου, καὶ μὲ συνώδευσεν ὅτε διὰ πρῶτην φορὰν ἐξῆλθον, δεικνύων τὴν χαρὰν καὶ εὐχαρίστησιν ἢν ἠσθάνετο ὅτι ἀνέλαθον τὴν ὑγίαν μου. Ἐκαμα μετ' αὐτοῦ βραχύν τινα γύρον μὲ τὴν γόνδολαν τοῦ Φραγκίσκου, ἀναπνέων τὰς καθαράς ἀύρας τῆς ἀνοιξίας.

— Τώρα ὠδήγησόν με εἰς τὸ νεκροταφεῖον, εἶπον εἰς τὸν Γεντίλε — ἡ πρῶτὴ μου ἐξοδὸς πρέπει νὰ ᾖν ἡ ἐπίσκεψις εἰς τὸν τάφον τῆς Ἄγγελικῆς. Αἰσθάνομαι ἑμαυτὸν ἀρεκτὰ ἰσχυρόν. Ἄγομεν.

Ὁ φίλος μου προσεπάθησε νὰ μὲ ἀποτρέψῃ, ἀλλ' ἐμοῦ ἐπιμένοντος, οὕτως ἀπεφάσισεν ἐπὶ τέλους νὰ ἐνχαριστήσῃ τὴν δικαζή· αὐτὴν ἐπιθυμῶ μου.

Πορευθέντες πρὸς τὸ Μουράνο ἀπευδύσθημεν εἰς τὸ νεκροταφεῖον τοῦ Ἁγ. Χριστοφόρου, ὅπου ὑποστηρίζομενος παρὰ τοῦ Γεντίλε τάχιστα εὐρέθη ἄπεναντι τοῦ τάφου τῆς ἀγαπητῆς μου Ἄγγελικῆς.

Ἐμείνα γονυπετῆς ἀρεκτὸν χρόνον, δεόμενος ἐκ καρδίας τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἔχων ἀκίνητους ἐπὶ τοῦ ἀγαπητοῦ ἐκείνου τάφου, ὅτε ἤκουσα τὸν κῶδωνα τοῦ πλησίον μοναστηρίου τοῦ Ἁγ. Χριστοφόρου ἀνιχνύλλοντα τὴν λειτουργίαν. Ἐγεσθῆς εἰσῆλθον εἰς τὸ μοναστήριον, καὶ ἤκουσα τὴν θείαν λειτουργίαν ἐν τῷ ναῷ, ἢν ἐψάλλε μοναχὸς τις μετὰ ταῦτα ἐξῆλθον σιωπηλὸς καὶ ἡσυχώτερος. Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνεχώρησα εἰς τὴν πατρίδα μου.

Ὁ κεκρυμμένος ἐν τῇ ὀδῷ κατηγορηθεὶς καὶ κηρυχθεὶς διὰ τὸν φόνον τῆς δυστυχῆς Ἄγγελικῆς, μετὰ τινὰς μῆνας ἐξέλειψε τὸ ἐγκλημα ἐπὶ τοῦ κριώματος.

Ὁ Μαρκέσιος Π... ἐγένετο ἀφαντος ἀπὸ τὴν Βενετίαν. Μετὰ τινὰ καιρὸν κατόπι, καταφυγὼν ἐν τινὶ Ἰταλικῇ πόλει ἀπέθανεν ἐπίσης καὶ αὐτὸς ὑπὸ βιαιῶν θανάτου.

(ἐκ τοῦ ἰταλικοῦ)

Σ. ΠΕΛΕΚΑΣΗΣ.

Π. ΧΙΩΤΟΥ

Ἐξακολούθησις τοῦ χειρογράφου Δε-Ρώση κανονικοῦ

(συνέχ. καὶ τέλος ὄρα προηγ. φυλλ.)

Μοῦ φαίνεται εὐλογο νὰ σοῦ θῶ ἑδῶ ἀγαπητοί μου κληρονόμοι, κάποιαι ἐρμηνίαις διὰ φῶς τῆς γεωργίας καὶ διὰ τὰς βαστάς τῆς κρασί.

1 Διὰ τὴν καλὴν γῆν τῆς πρώτης ποιότητος — Σκῆψον ὀλίγον, ἔβγαλε τὸ χῶμα, ἔπειτα πάλιν βάλε το εἰς τὸν τόπον του καὶ ἐὰν γεμίσῃ ὁ λάκος νὰ περισεύσῃ χῶμα, εἶναι καλὸν τὸ χωράφιον· εἰδὲ καὶ δὲν γεμίσῃ ὁ λάκος εἶναι κακὴ γῆ.

2 Διὰ τὸ στᾶρι. — Ἀφοῦ τὸ λιγνίσῃς ἀρηστο δύο ἡμερώνυχτα εἰς τὸ ἄλῶν. Σημάδευέ το νὰ μὴ στὸ κλέψουν· καὶ τὸ πρῶτ' νὰ τὸ ἐσωδιάξῃς μὲ τὴν νυχτερινὴν δροσιὰ, πρὶν ἐβῆ ὁ ἥλιος, ὅτι τότε βαστοῦσι πολὺν καιρὸν καὶ δὲν κόπτονται τὰ γεννήματα.

3 Πότε τὰ δένδρα φυτεύονται. — Ἀπὸ ταῖς πρώταις

βροχαῖς τοῦ Ὀκτωβρίου, ἕως ταῖς ἐπτὰ ἡμέραις τοῦ Νοεμβρίου φύτευε ἐλαιαίς, κερασιαίς, ἀμυγδαλιαίς καὶ ἄλλα δένδρα ὅμοια, καὶ τοὺς καρποὺς τῶν ἀκροδρύων.

4 Πότε νὰ κροπίζῃς — Κροπίζε γίνομαι τοῦ φεγγαριοῦ, εἰς τὰ καλὰ χωράφια ὀλιγώτερον, καὶ εἰς τὰ ἀχαμνὰ πολυτέρην. Ἡ κροπία τῶν προβάτων τῶν βοσிடιῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων βαστᾷ τρεῖς χρόνους, εἰμὴ τῶν ἄλλων ζῶων βαστᾷ μόνον ἕνα χρόνον, καὶ ἡ κροπία ἢ φρέσκα, ἤγουν νὰ μὴν ἴναι δύο χρόνων, ὡφελεῖ καλλίτερα.

5 Πῶς νὰ μετρᾷς τὸ στᾶρι. — Ὅσα γεννήματα μένουσι πολὺν καιρὸν εἰς τὸ στᾶρι φυλαχμένα, ἂν τὰ μετρήσῃς πρὶν νὰ τὰ μετατοπίσῃς, χάνεις ἐφτά τὰ ἑκατὸν, ἐξὼ ἀπὸ τὸν λιπόσπορον· λοιπὸν εἰς τοὺς ἄλλους καρποὺς μετατόπιξέ τους μὲ τὸ φτιάρι, καὶ ρίγνε το εἰς ἄλλον τόπον ὡσάντα τὸ λιγνᾶς, διὰ νὰ πάρῃ ἀέρα.

6 Διὰ ταῖς ἐλέαις πότε φυτεύονται. — Ἀπὸ τὰς 15 τοῦ Νοεμβρίου μὲν ἕως ταῖς πρώτας τοῦ Δεκεμβρίου φυτεύετε, καὶ τὸ φθινόπωρον καὶ τὴν ἄνοιξιν· ὅτι τὸ μὲν φθινόπωρον εἶναι ἡ γῆ ἀκόμη ζεστὴ ἀπὸ τὴν καύσιν τοῦ θεοῦ, καὶ τὴν ἄνοιξιν πάλιν εἶναι νοτερὴ ἀπὸ ταῖς βροχαῖς τοῦ χειμῶνος.

7 Πότε τὰ δένδρα φυτεύονται. — Τὸ φθινόπωρον προκόπτουν καλλίτερα, καὶ μέλιστα εἰς τοὺς ἀνύδρους τόπους· δικαί ποτιζοῦνται ὅλον τὸν χειμῶνα, καὶ πίνουσι. Φύτευε λοιπὸν μὲ ταῖς πρώταις βροχαῖς ἀπὸ τὰς 6 τοῦ Νοεμβρίου ἕως τὰς 20 τοῦ Δεκεμβρίου. Εἰδὲ καὶ δὲν προβάσῃς, τότε ἐξ ἀνάγκης φύτευε καὶ τὴν ἄνοιξιν, καὶ πότιξέ τα πολλὰκις, ἀμὴ δὲν προκύψουσι τὸσον ὡσάν ἐκεῖνα, ὅπου φυτεύεις τὸ φθινόπωρον. Κάμνει χρεῖα νὰ ἴναι τὸ φεγγάρι ὑποκάτω τῆς γῆς, ἤγουν χάσιν ἢ λήγῃσι· γίνεται εὐκολώτερον καὶ καρποφόρον.

8 Πότε πρέπει νὰ τραβαντζάρῃς τὸ κρασί 1) — Τὰ κρασία, ὅπου γίνονται σὲ παχὺ καὶ νοτερό χωράφιον, τραβαντζάριξε τὸν Νοέμβριον ἀπὸ τὰς 16 τοῦ φεγγαρίου καὶ ἐμπροσθεν. Ὅσα δὲ γίνονται εἰς ἀνύδρους καὶ ἀχαμνοὺς τόπους τραβαντζάριξε τὸν Μάρτιον εἰς τὰς ὑπέρας τοῦ φεγγαρίου καὶ τὴν γέμψιν μὴ τραβαντζάρῃς ποτὲ, μῆτε ὅταν ἀνοῦσι τὰ ἀμπέλια· δικαί ξυδιάζει. Καὶ ὅταν τραβαντζάρῃς ἂν δὲν περάσῃς ἡμέρας 40, δὲν ἔρχεται εἰς τὴν πρῶτην οὐσίαν καὶ ποιότητα.

9 Διὰ φύτεμα ἀμπελίου. — Ἀπὸ τὸν Αὐγουστον σημάδευε ταῖς καρπεραῖς μάναις μὲ κοκκινόχωμα καλὸ σημάδι. Διάλεγε στὸ κόψιμο ἐκεῖνα, ὅπου ἐβγάλουν τὸ ἐλαστὰρ μὲ τὸν καρπὸν ἀπὸ κάθε ἑμμάτι, καὶ ἂς ἴναι ἀπὸ πάλαιμπελο καὶ ὄχι ἕνα. Διάλεγε τὰ κεφάλια, ἤγουν ἀπὸ τὰ δύο κλίματα τῆς κορυφῆς νὰ

πέρῃς τὸ ἀπανάτερον ἐκεῖνο ὅπου κόρτει τὸ κλαδέφτηρι, μὲ κομμάτι κλίμα περσινὸ, ποῦ εἶναι σὰν σφυρί, καὶ φύτευε τὸν Μάρτην. Ὁ λάκος ἂς ἴναι εἰς τὸ πλάτος ποδᾶρι ἕνα ἥμισυ, εἰς τὸ βάθος δύο, καὶ στὸ μέτρο κατὰ τὰ κλίματα. Βάλλε δύο εἰς κάθε λάκον, καὶ ἂν πιάσῃς καὶ τὰ δύο, βγάινεις τὸ ἀχαμνότερο· καὶ ὅταν θέλῃς νὰ φυτέψῃς βάλλε τε εἰς τὸ νερόν μίαν ἡμέραν προτίτερα. Ὅταν τὰ φυτέψῃς, ἔχε σβουნიὰν εἰς τὸ νερόν ὡσάν χεῖλῶ, καὶ βούτα καθένα ἢ καὶ πολλὰ, καὶ φύτευστα, δικαί πίναιε καλλίτερα, καὶ μῆτε τα ζῶα τὰ τρώγουσι, καὶ ἄφινε κάμποσο λάκωμα διὰ νὰ ποτιζέται.

10 Διὰ νὰ γνωρίζῃς, ἂν βαστᾷ τὸ κρασί ἢ χαλᾷ ὀλίγορα. — Ἐβγάλε ἀπὸ τῆ μέση καμπόσο, θράσετο· καὶ ὅταν κρῶσῃ, δοκιμασέ το· καὶ καθὼς βρεθῇ, ἐτῆ ρεστάριε τὸν ἐπιλοιπον καιρὸν. Ὁμοίως γνωρίζεται ἀπὸ τὸν ἀφρόν, ποῦ κάνει, ὅταν ἴναι γεμάτο. Ἄν ἴναι ἄσπρος ὁ ἀφρός, εἶναι καλὸν σημάδι, ἂν ἴναι μαῦρος καὶ κινρινῆ χαλᾷ. Βάλε τὸ χεῖρ σου ἐκεῖ ποῦ βράζει, καὶ ἂν ἴναι ψυχρὸν ἤγουν κρύον, βαστᾷ τὸ κρασί· εἰδὲ καὶ ζεστὸ καταλύεται. Ἄν τὸ σκέπασμα ἴναι στεγνὸ, τὸ κρασί δὲν χαλᾷ.

Ἐγὼ Ἀλέξανδρος Δε Ρώσης κανονικὸς ἐγράφα ταῖς ἐρμηνίαις, ὅπως ἄκουσα ἀπὸ παλαιούς μου πραχτικούς εἰς τὴν γεωργίαν καὶ ὡς εἶδα καὶ ἐγὼ μὲ τὴν πράξιν.

EMMEΛINA

(ἐκ τῶν τοῦ Alfred de Musset
Μετάφρασις

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Δ. ΜΑΝΕΣΗ.

(συνέχεια ὄρα προηγ. φύλλον)

Ὁ Γκιλβερτ ἐξῆλθε φαίδρος ὅπως πορευθῆ εἰς τὴν ἐσπερίδα ἐκείνην, καὶ ἐπανῆλθε τρέμων ὡς φύλλον. Ὅ,τι εἶχεν εἰς τοὺς ὀλίγους ὑπερβολικοῦς, ἀλλὰ μάλλον ἀληθεῖς στίχους του, καθίσταντο ἀληθεῖς ὁσάντις ἡ κόμψα τοὺς ἦγγιζε. Ἐκείνη ἐν τούτοις οὐδὲν ἀπήνησε, καὶ ἐνώπιον τοσούτων μαρτύρων, ἀδύνατον ἦτο νὰ τὸν ἐρωτήσῃ. Προσεβάλλετο; τί διεκρίνευεν ἡ σιωπὴ τῆς; Ἡ ὄψις τις παρίστατο ὅτε μὲν ψυχρὰ καὶ σοβαρὰ, ὅτε δὲ γλυκεῖα καὶ μειδιῶσα. Ὁ Γκιλβερτ δὲν ἠδύνατο νὰ ὑποφέρῃ τὴν ἐβασιάτητα μετὰ ἄγρουν νόκτα ἐπέστρεψε παρὰ τῆ κομψῆς καὶ ἔμαθεν ὅτι πρὸ ὀλίγου εἶχεν ἀναχωρήσει ταχυδρομικῶς, καὶ ὅτι ἦτο εἰς τὸ Moulin de May. Ἄνεμνήσθη ὅτι ὀλίγας ἡμέρας πρὶν τὴν πρῶτην κατὰ

τύχην ἐὰν ἐσκέπτετο νὰ πορευθῆ εἰς τὴν ἐξοχὴν, καὶ ὅτι τῷ ἀπηνήσεν ἀρνητικῶς. Ἡ ἀνάμνησις αὐτῆ ἀίφνης τὸν ἐτάραξε· ἐξ αἰτίας μου ἀναχωρεῖ εἰπε καθ' ἑαυτὸν μὲ φοβεῖται, μὲ ἀγαπᾷ! Εἰς τὴν τελευταίαν αὐτὴν λέξιν ἔσθη τὸ στήθος του ἐπιείξως, μόλις ἀνέπνευσε καὶ ἀγνωστὸς τρόμος τὸν κατελάμβανε. Ἀνεσκήρατ' ἄκων ἐκ τῆς ἰδέας ὅτι συνεκίνησε τοσοῦτον εὐγενῆ καρδίαν τὰ κεκλεισμένα παράθυρα, ἢ ἔρημος αὐτῆ τῆς οικίας, ἢ αἰφνιδία αὐτῆ ἀναχώρησις, τὸ εἶδος τῆς φυγῆς, ἅπαντα ταῦτα τὸν ἐτάραξαν καὶ τὸν ἐξέπληξαν· ἀνεχώρησε βραδυπορῶν καὶ μετὰ ἕν τῆς ὥρας τέταρτον κατέστη ἀλλοῖος. Δὲν προσέβλεπε πλέον οὐδὲν, δὲν ἐσκέπτετο τίποτε, δὲν ἐγίνωσκε πλέον τί ἐπραξε τὴν προτεραίαν, οὔτε τίνας περιστάσεις τὸν ὠδήγησαν ἐκεῖ. Οὐδὲν ὑπερίστανον αἰσθημα δέσποτε τὰς σκέψεις του διαρκούσης ὀλοκλήρου ταύτης τῆς ἡμέρας, δὲν ἐσκέπτετο περὶ μέσων προσπάθειάς νὰ ἐλέηθ' τὴν Ἑμμελίαν· δὲν τῷ ἐφάνετο οὔτε γλυκεῖα, οὔτε σοβαρά· τὴν ἐβλεπε καθημένην εἰς τὸν ἀνδρῶν, ἐπαναγινώσκουσαν τοὺς στίχους του οὓς εἶχε φυλάξει, καὶ ἐπαναλαμβάνων «Αὐτὴ μὲ ἀγαπᾷ» ἥρωτα ἑαυτὸν ἐὰν ἦτο ἄξιος.

Ὁ Γκιλβερτ δὲν ἦτο ἐπιεικισπενταετής. Διτηθύνθη τῇ ἐπαύριον ἐκ τοῦ Fontainebleau καὶ ἐφθασε τὴν ἑσπέραν εἰς τὸ Moulin de May ὅταν ἀνήγγειλαν τὴν ἀφιξίν του ἢ Ἑμμελίαν ἦτο μόνη, τὸν ὑπέδεχθη μετὰ προφανοῦς ἀδυσχεασίας, καὶ ἐλέησεν αὐτὸν κλείοντα τὰν θύραν ἐνεθυμήθη τὸν Δὲ Σοργὸν καὶ ὠχρίασε, ἀλλ' εἰς τὴν πρῶτην τοῦ Γκιλβερτ λέξιν διέγνω ὅτι εἶνε ἀσφαλής. Ἄντι νὰ τῇ ψυχοῦ τὴν χεῖρα ὡς ἐπραττε συνήθως, ἐκάθησε μετὰ τόνου μάλλον δειλοῦ καὶ προφυλακτικοῦ ἢ πρότερον. Ἐμειναν μόνον περὶ τὴν μίαν ὥραν, καὶ δὲν ἔκαμον ἐρωτήσεις οὔτε περὶ τῶν στίχων, οὔτε περὶ τοῦ ἔρωτος ὃν ἐξέφραζον. Ὅταν ὁ Δε-Μαρσάν ἐπανῆλθεν ἐκ τοῦ περιπάτου, νέφος διήλθεν ἐκ τοῦ μετώπου τοῦ Γκιλβερτ καὶ διελογίσθη ὅτι κακῶς ὠφελήθη ἐκ τῆς πρῆτης αὐτοῦ συνεντεύξεως, ἀλλ' ἢ Ἑμμελίαν ἐθυσίζετο εἰς ἄλλους ρεμβασμούς· ὁ πρὸς αὐτὴν σεβασμὸς τοῦ Γκιλβερτ τὴν συνεκίνησεν, διεχύθη εἰς τὰς ἐπικινδυνωδέςτερας σκέψεις, ἐνόησεν ὅτι ἠγαπήτο, καὶ ἀφ' ἧς στιγμῆς ἐπίστευσεν ἑαυτὴν ἀσφαλῆ ἠγάπησεν.

Ὅτε τὴν ἐπομένην ἡμέραν κατῆλθε νὰ προγεμνῶσθαι, τὰ ὠραία τῆς νεότητος χρώματα ἀνενώθησαν ἐπὶ τῶν παρειῶν της. Τὸ πρόσωπόν της ὡς ἢ καρδία της ἀνενώθησαν ὡς εἰ ἦτο δεκαετής. Ἡθέλησε νὰ ἐξέλθῃ ἐφιππος· καιροῦ ὄντος φοβεροῦ ἀνῆλθεν ὑπερήφανον φορβάδα, ἦν δὲν ἦτο εὐκόλον νὰ ἀμαμάσθῃ, καὶ ἐφαίνεται ὡσεὶ θέλουσα νὰ ἐκθῆσθαι τὴν ζωὴν της ἐκείνη γελῶσα τὴν μαστίγάν της ἀνωθεν τῆς κεφαλῆς;

τοῦ ἀνησχοῦ ζώου, καὶ ἠὲ χαρισταίτο νὰ τὸ κτυπῆ ἡσθάνθη τοῦτο ἀναπηδῶν ἐκ τοῦ θυμοῦ, καὶ ἐνῶ εἰτινάξεν τὸν ἄφρον ὄφ' οὗ ἦτο κεκαλυμμένον, ἐκείνη παρετήρει τὸν Γκιλβερτ. Ἐξ αἰφνιδίας τινὸς κινήσεως ὁ νέος ἐπλησίασε καὶ ἤθελε νὰ δράξῃ τὸν χαλινὸν τοῦ ἵππου. «Ἀφήσατε, ἀφήσατε εἰπε γελῶσα, δὲν θὰ πῶσω τώρα τὴν αὐγὴν.»

Ὁ Γκιλβερτ διήλθε τρεῖς ἡμέρας εἰς τὸ Moulin de May, εἰς τὴν ἀκμὴν νὰ πῆσθαι εἰς τὰ γόνάτια τῆς καθ' ἑκάστην στιγμὴν. Ὅσακις παρετήρει τὸ ἀνάστημα τῆς Ἑμμελίνας, ἔτρεμε μὴ δυνάμενος νὰ τὴν ἐναγκαλισθῇ· καὶ ὅταν ἐκείνη ἐποίησε ἐν ὄνμα παρμεμέριζεν ὅπως τὴν ἀφῆναι νὰ διέρχεται, ὡσεὶ νὰ ἐφθεῖτο μήπως ψυχοῦ τὸν ἐπευδύτην της. Τὴν ἐσπέραν τῆς τρίτης ἡμέρας ἀνήγγειλε τὴν ἀναχώρησίν του διὰ τὴν ἐπαύριον. Πῖνον τὸ τασὶ ἔκαμνε λόγον περὶ τινος στροβίλου καὶ τῆς ἐπὶ τοῦ στροβίλου τούτου ἕδης τοῦ λόρδου Βύρονος. Ἡ Ἑμμελίνα παρετήρησεν ὅτι διὰ νὰ ἐκφράζηται ὁ ποιητὴς μετὰ τοιοῦτου ἐρευθισμοῦ ὁ στροβίλος ἐκείνος θὰ ἔτερπε τοῦτον, καὶ ἢ ἡδονὴν θὰ τὸν ἠνάγκαζε νὰ μὴ τὸν χορεύῃ. Ὅπως ὑποστηρίξῃ τὴν ἰδέαν της ταύτην ἐπορεύθη νὰ φέρῃ τὸ βιβλίον, καὶ ἵνα δυνήθῃ ν' ἀναγνώσῃ ὁ Γκιλβερτ μετ' ἐκείνης, ἐποθετήθη τοσοῦτον πλησίον του, ὥστε ἢ κόμη των ἡγγίξει τὰς παρειάς. Ἡ ἑλεφρά αὐτῆ συνάφεια προξένησε τῷ νέῳ ῥίγος εὐχαριστήσεως, ὄφ' οὗ δὲν θὰ ἠδύνατο ν' ἀνθέξῃ, ἐὰν ὁ Μαρσάν δὲν ἦτο ἐκεῖ· ἢ Ἑμμελίνα τὸν διέκρινε καὶ ἠρῆσθαι, ἐκλείσαν τὸ βιβλίον, καὶ τοῦτο ἐγένετο συμβῆν ἐνὸς ταξιδίου.

(ἔπειτα συνέχεια)

ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΜΑΣ ΦΙΛΙ.

Δὲν ξέρω τίνος εἶσαι· δὲν ξέρω τ' ὄνομά σου·
Πρῶτὴ φορὰ σὲ θλέπω, κοράσι ἄγγελικὸν,
Καὶ τ' ἀπαλό μου στήθος ἀνάφτει 'ς τὴν ματιὰ σου·
Μὴν εἶσαι τῆς ψυχῆς μου τὸ φῶς τὸ μυστικόν;
Τὰ θλέμματά μας σμίγουν γιὰ πρώτην τους φορὰ
Καὶ ταῦχουνε γορῆν τους·
Λὲς x' εἶνε 'ς τὴν ζωὴν τους
'Ἡ πρώτην τους χαρὰ!

Νᾶ, κύττα, ἢ ψυχὴ μου 'ς τὰ μάτια μ' ἀναβιβάνει!
'Ὁ, κύττα, 'ς τὴν ματιὰ σου πετᾷ ναυρὴ φωνά!

Νᾶ, κύττα, x' ἢ ἰδικὴ σου τὸ εἶναι μου θυζάνει!

'Ὁ, κύττα, ἢ ψυχὰς μας ἀλλάζουνε φίλι!

Κύττα μ' ἀχίμα, φῶς μου! πολὺ, πολὺ, πολὺ...—

Τὸ φῶς μας ἐσοτιοῖσθι,

Κ' ἔτσι δακρυποτιοῖσθι

Τὸ πρῶτό μας φίλι!

I. Γ. ΤΣΑΚΑΣΙΑΝΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Διονύσιος Παυλῆς (Σ. Δὲ-Βιάζη)—Μιχαὴλ Ἀγγελος
συνεχ. (Φ. Δι Μέντος)—Ὁ Κατάσκοπος τέλος (Σ. Πελε-
λάτης)—Χειρόγραφον Δι' Ῥώσῳ τέλος (Π. Χιώτης)—Ἑμμε-
λίνα, συν. μετ. (Γ. Μάνεση) Ποίησις (I. Γ. Τσακασιάνος)